

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ТЕОРІЇ ТА ІСТОРІЇ ДЕРЖАВИ І ПРАВА**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан юридичного факультету

_____ Ярослав ЛАЗУР

« ____ » _____ 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПРАВО В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)
Галузь знань	D Бізнес, адміністрування та право
Спеціальність	D8 «Право»
Освітня програма	Право
Статус дисципліни	вибіркова
Мова навчання	Українська

Робоча програма навчальної дисципліни «**Право в умовах глобалізації**» здобувачів вищої освіти **D Бізнес, адміністрування та право** спеціальності **D8 «Право»** освітньої програми **Право**.

Розробник: Туряниця В.В., доцент, к.ю.н., доцент кафедри.

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри теорії та історії держави і права

протокол № 1 від 28 серпня 2025 року

Завідувач кафедри _____ Іван ПЕРЕШ

Схвалено науково-методичною комісією юридичного факультету

протокол №2 від 08 вересня 2025 року

Голова науково-методичної комісії _____ Павло ЧЕРЕВКО

© Туряниця В.В., 2025 р.

© ДВНЗ «Ужгородський національний університет, 2025 р.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування Показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 4	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 120	1-й	1-й
Кількість модулів – 1	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2,6 самостійної роботи – 4,1	2-й	2-й
	Лекції:	
	24	8
	Практичні (семінарські):	
	22	4
Вид підсумкового контролю: залік	Лабораторні:	
	-	-
Форма підсумкового поточного контролю: модульна контрольна робота	Самостійна робота:	
	74	108
Форма підсумкового контролю: усна		

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Право в умовах глобалізації» є формування у студентів, як майбутніх висококваліфікованих спеціалістів, на основі сучасних досягнень правової науки необхідного базису знань про природу і зміст явища сучасної глобалізації, основні напрямки її впливу на розвиток права та наслідки, які вона справляє для найбільших сучасних правових систем.

На основі узагальненого та систематичного відображення фундаментальних проблем сучасної юридичної науки сформуванню наукового юридичного світогляду та забезпечити високий рівень професійної культури, необхідний практикуючому юристу, розширивши діапазон його професійного у світогляді, який дозволить вірно орієнтуватись у виявленні та вирішенні правових проблем, з якими йому доведеться зустрічатись у своїй майбутній діяльності.

Завдання навчальної дисципліни полягає у поглибленні і розширенні здобувачами освіти систематизованих теоретичних знань про основні концепції та форми глобалізації в сучасному світі, поняття правової глобалізації та методологію її дослідження; форми та способи правової глобалізації перспективи розвитку права в цілому та правових систем сучасності зокрема; еволюції сутності прав людини та їх змісту в цивілізаційному процесі; основні тенденції розвитку прав людини за умов сучасної глобалізації; розширення правового світогляду магістрантів та їхньої поваги до правокультурних, гендерних, мультикультурних відмінностей;

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

Інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері права.

Загальні компетентності (ЗК):

- ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- ЗК 2. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні;
- ЗК 3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
- ЗК 6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність);
- ЗК 8. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності);
- ЗК 9. Здатність працювати в міжнародному контексті;
- ЗК 10. Здатність розробляти проекти та управляти ними.

Фахові компетентності спеціальності (СК):

- СК 1. Здатність застосовувати принципи верховенства права для розв'язання складних задач і проблем, у тому числі, у ситуаціях правової невизначеності;
- СК 2. Здатність аналізувати та оцінювати вплив правової системи Європейського союзу на правову систему України;
- СК 3. Здатність аналізувати та оцінювати вплив Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини на розвиток правової системи та правозастосування в Україні;
- СК 4. Здатність оцінювати взаємодію міжнародного права та міжнародних правових систем з правовою системою України;
- СК 5. Здатність використовувати сучасні правові доктрини та принципи у правотворчості та в процесі застосування інститутів публічного і приватного права, а також кримінальної юстиції;
- СК 6. Здатність обґрунтовувати та мотивувати правові рішення, давати розгорнуту юридичну аргументацію;

СК 9. Здатність застосовувати міждисциплінарний підхід в оцінці правових явищ та правозастосовній діяльності;

СК 13. Здатність доносити до фахівців і нефахівців у сфері права інформацію, ідеї, зміст проблем та характер оптимальних рішень з належною аргументацією.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «Право в умовах глобалізації» є опанування таких навчальних дисциплін (НД) освітньої програми (ОП):

ОК 01. Філософія права.

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «Право» вивчення навчальної дисципліни «Право в умовах глобалізації» повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (РН):

Програмні результати навчання	Шифр РН
Оцінювати природу та характер суспільних процесів і явищ, і виявляти розуміння меж та механізмів їх правового регулювання.	РН 1
Співвідносити сучасну систему цивілізаційних цінностей з правовими цінностями, принципами та професійними етичними стандартами.	РН 2
Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, цифрові, статистичні, тестові та інші, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження	РН 3
Здійснювати презентацію свого дослідження з правової теми, застосовуючи першоджерела та прийоми правової інтерпретації складних комплексних проблем, що постають з цього дослідження, аргументувати висновки.	РН 4
Обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи.	РН 6
Дискутувати зі складних правових проблем, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв'язання.	РН 7
Оцінювати достовірність інформації та надійність джерел, ефективно опрацьовувати та використовувати інформацію для проведення наукових досліджень та практичної діяльності.	РН 8
Аналізувати взаємодію міжнародного права та міжнародно-правових систем з правовою системою України на основі усвідомлення основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування права.	РН 10
Використовувати передові знання і методики у процесі правотворення та правозастосування інститутів публічного та приватного права і кримінальної юстиції.	РН 11
Проводити порівняльно-правовий аналіз окремих інститутів права різних правових систем, враховуючи взаємозв'язок правової системи України з правовими системами Ради Європи та Європейського Союзу.	РН 12

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Право в умовах глобалізації»:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр РН
Здатність до формулювання основних понять та категорій теорії держави і права, методологічних основ наукового розуміння права і держави. Вміння визначити правовий статус державно-правових явищ як національно-правовій системі, так і правових системах інших держав.	РН 1
Уміти здійснювати самостійний аналіз глобалізаційних процесів, які відбуваються у сучасному суспільстві, у пошуку шляхів до гуманізації суспільних відносин та втілення глобальних правових цінностей у сфері права, осмислювати основні тенденції сучасних глобалізаційних процесів.	РН 2
Уміти здійснювати пошук наукових праць, нормативно-правових актів, судових рішень за допомогою різних вітчизняних та зарубіжних пошукових систем. Вміння належно використовувати інформацію, отриману з першоджерел та вторинних джерел для своєї професійної діяльності.	РН 3
Уміти презентувати своє дослідження, опираючись на чинні нормативно-правові акти як національного так і міжнародного рівнів, судову вітчизняну та міжнародну практику, правову доктрину.	РН 4
Уміти критично оцінювати шляхи впливу глобалізації на правовий прогрес, співвідношення процесів глобалізації та зближення національних правових систем, правових культур суспільства, створення єдиних правових стандартів у вигляді прав і свобод людини. Визначити роль міжнародних принципів права як регуляторів суспільних відносин.	РН 6
Знати вести діалог, аргументуючи свою позицію під час публічних виступів.	РН 7
Знати осмислювати вплив глобалізації на трансформацію, зміни й модернізацію правових інститутів, норм і відносин на всесвітньому, регіональному та внутрішньодержавному рівнях та відображати результати досліджень у різних видах наукових робіт (проектах нормативних актів, тезах) а також при здійсненні своєї професійної діяльності.	РН 8
Розуміти переваги і загрози глобалізаційних процесів для розвитку Української держави та права на сучасному етапі. Знати виявляти спільні та відмінні риси правової системи України та правових систем інших держав з метою інтеграції відповідного позитивного досвіду у національну праву систему України. Розуміти закономірності розвитку права в умовах глобалізації, зближення правових систем світу, взаємне проникнення їх окремих регулятивних механізмів та інститутів. Аналізувати сучасні тенденції розвитку правових систем та права в цілому. Здійснювати компаративний аналіз зарубіжного досвіду (в т.ч. країн ЄС) нормотворення та правозастосування у вирішенні теоретичних та практичних проблем правової науки з урахуванням особливостей правової глобалізації;	РН 10
Знати формувати правові тексти (нормотворчого, правозастосовчого характеру). Знати аналізувати правові ситуації, формулювати відповідні висновки практичного характеру.	РН 11
Уміти здійснювати порівняльний аналіз специфічних положень окремих інститутів матеріального або процесуального права різних правових систем, особливо в контексті співвідношення та взаємозв'язку.	РН 12

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є: виступи на практичних заняттях; виконання індивідуальних та групових теоретико-прикладних завдань під час аудиторних занять та самостійної роботи здобувач освіти; виконання тестових завдань, а також модульних контрольних робіт; залік.

Методи навчання: пошуковий метод; пояснювально-ілюстративний метод; метод мозкового штурму; метод проблемного викладу; дослідницький метод; робота в малих групах тощо.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: активна робота на лекційних та семінарських заняттях (зокрема, активна участь у дискусії та презентації матеріалу, написання есе та інших реферативних робіт тощо).

Форма модульного контролю: письмовий (написання модульної, включаючи описові завдання.).

Форма підсумкового семестрового контролю: усний залік.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота						Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	40	100
10	10	10	10	10	10		

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні (семінарські) заняття	10	60
Модульна контрольна робота		40
Разом		100

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Упродовж семестру, в якому вивчається дисципліна, здобувач освіти повинні написати модульну контрольну роботу, що оцінюється у діапазоні від 0 до 40 балів.

Модульна контрольна робота здійснюється у формі надання усних відповідей на 4 запитань, кожне з яких оцінюється у 10 балів. Підсумкова кількість балів за модульну

контрольну роботу складається із сукупності правильних відповідей на 4 запитань і не може перевищувати 10 балів.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

До підсумкового (семестрового) контролю з навчальної дисципліни не допускаються здобувач освіти, підсумкова модульна оцінка яких становить менше 35 балів. Здобувач освіти, який за результатами модульних контролів отримав оцінку «F» (менше 35 балів), повинен до проведення підсумкового (семестрового) контролю покращити цю оцінку. Без такого покращання він до підсумкового (семестрового) контролю не допускається.

Переведення даних із 100-бальної шкали оцінювання у 5-бальну здійснюється в такому порядку:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи, практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Порядок оцінювання знань здобувач освіти за результатами заліку:

Оцінка відмінно (A) виставляється, коли здобувач дає абсолютно правильні відповіді на теоретичні питання з викладенням оригінальних висновків, отриманих на основі програмного, додаткового матеріалу та нормативних документів. При виконанні практичного завдання здобувач застосовує системні знання навчального матеріалу, передбачені навчальною програмою.

Оцінка добре (B) виставляється здобувачу, який повністю розкрив теоретичні питання на основі програмного та додаткового матеріалу. При виконанні практичних завдань здобувач застосовує узагальнені знання навчального матеріалу, передбачені навчальною програмою.

Оцінка добре (C) виставляється здобувачу, який повністю розкрив теоретичні питання, а програмний матеріал викладено у відповідності до вимог. Практичні завдання виконані в цілому правильно, але мають місце окремі неточності.

Оцінка задовільно (D) виставляється, коли здобувач розкрив теоретичні питання, проте при викладенні програмного матеріалу допущені окремі помилки. При виконанні практичних завдань здобувач освіти припускається помилок через недостатнє розуміння програмного матеріалу.

Оцінка задовільно (E) виставляється, коли здобувач не повністю розкрив теоретичні питання, відповідь містить суттєві помилки. При виконанні практичних завдань

здобувач припускається значних помилок, а виконання завдань викликає значні труднощі у здобувача.

Оцінка незадовільно (FX) виставляється здобувачу, який не розкрив теоретичні питання і не може виконати практичні завдання. Як правило, такий здобувач виявляє здатність до викладення думки лише на елементарному рівні.

Оцінка незадовільно (F) виставляється здобувачу, який не виконав навчальну програму або якийсь елемент її складової, має фрагментарні знання, які не дозволяють розкрити теоретичні питання і виконати практичні завдання. Такий здобувач не може викласти свою думку навіть на елементарному рівні.

За результатами контролю знань здобувачу дозволяється виставлення екзаменаційної оцінки (без підсумкового іспиту) – «відмінно», «добре» та «задовільно». здобувач має право підвищити оцінку, складаючи іспит.

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1.Зміст навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

Тема 1. Окремі аспекти сутності глобалізації та її впливу на зміст державно-правової матерії.

Поняття, природа і зміст явища глобалізації. Інтеграція та уніфікація ідей, принципів, зав'язків як прояв глобалізації.

Аспекти глобалізації. Системність глобальних процесів. Динамізм глобальних процесів. Багатовекторність глобальних процесів.

Підходи до оцінки явища глобалізації. Глобалізм як історичний феномен. Глобалізм як феномен кінця 20 століття. Глобалізм як феномен історії та сучасності.

Об'єктивність або інспірованість глобалізації. Глобалізм як тенденція та глобалізм як цивілізаційний стандарт. Нерівномірність розвитку векторів глобалізації. Відставання інституціональної сторони глобалізації від функціональної. Здобутки та загрози глобалізації.

Системний характер права за умов глобалізації. Глобалізація як багатовекторна правова реальність. Зміна сутності держави і форм права за умов глобалізації. Взаємодія національних та наднаціональних правових систем. Посилення інтегративних властивостей правових систем. Формування регіональних та глобальних правових систем, їх нормативна та інституцій-на сторони.

Трансформаційні процеси в системі права та системі законодавства.

Тема 2.Основні напрямки дії глобалізації на розвиток права.

Глобалізація як стимулятор, прискорювач і обновлював процесів універсалізації права.

Особливості дії глобалізації на право. Різносторонність і системність дії. Фундаментальний (радикальний) характер впливу на право. Різноманітність шляхів і форм впливу на право. Пряма і опосередкована дія глобалізації на національне та міжнародне право.

Основні напрямки та форми впливу процесу глобалізації на право. Дія глобалізації на характер відносин національних правових систем. Зближення національних правових систем. Зміна напрямку розвитку національних правових систем з питань внутрішнього правопорядку на питання регіонального та глобального правопорядку.

Дія глобалізації на теорію права і відповідну методологію. Зміна соціальної сутності права. Привнесення в соціальну сутність національного права зовнішнього інтересу.

Зміни в інститутивній та нормативній сторонах міжнародного права. Зростання ролі правових принципів у міжнародному праві. Суб'єктна сторона міжнародно-правових відносин.

Дія глобалізації на зміст права. Поступове витіснення глобальною складовою національного компонента у праві. Заміна внутрішньодержавних правових стандартів наддержавними, глобальними.

Дія глобалізації на форми права на глобальному, регіональному та національному рівнях. Зростання ролі наддержавних та міждержавних інституцій у правотворчій діяльності. Поява нових джерел національного права. Визнання загальноновизнаних принципів і норм міжнародного права складовою частиною національного права.

Тема 3. Романо-германська і англосаксонська правові системи: загальне і особливе, напрямки зближення та форми конвергенції.

Правова система як сукупність юридичних засобів регулятивно-організуючого та стабілізуючого впливу на суспільні відносини.

Забезпечення фундаментальних цінностей як загальне в англосаксонській та романо-германській правових системах. Людина як вища соціальна цінність, її права та свободи.

Подібність основ англосаксонського та романо-германського права. Забезпечення правового регулювання ринкової економіки. Однотипність соціального і політичного ладу. Ідеологічна схожість. Подібність цивілізаційних основ.

Особливість романо-германської та англосаксонської правових систем. Техніко-юридичне забезпечення змісту права. Внутрішня структура права. Форми вираження (джерела) права. Прецедентний характер системи загального права. Статутний («законний») характер системи континентального права.

Романо-германська та англосаксонська системи права як найбільш чутливі до глобалізації. Право Європейського Союзу як прояв зближення романо-германської та англосаксонської правових систем.

Підходи до оцінки напрямків розвитку романо-германської та англосаксонської правових систем: конвергенція, дивергенція.

Первинні фактори зближення (конвергенції): демократія, значна подібність загальної та правової культур, подібність та взаємозв'язок між собою недержавних інститутів, що впливають на розвиток права.

Первинні фактори, які перешкоджають зближенню (дивергенція): історичні та національні традиції, звичаї.

Прояви зближення: європеїзація загального права Великобританії через джерела права Європейського Союзу та кодифікацію національного законодавства. Американізація європейського приватного права та її фактори: економічне і політичне домінування США, домінування англійської мови як мови міжнародного спілкування, підготовка європейських правників у ВУЗах США.

Тема 4. Основні форми конвергенції романо-германської та англо-саксонської правових систем.

Конвергенція та гармонізація форм (джерел) романо-германського та англосаксонського права в ЄС. Європеїзація правової сфери та поступове витіснення із права Європейського Союзу джерел національного права. Поступове формування правової системи ЄС : нормативна та інституційна складові.

Становлення судового прецеденту як джерела англосаксонського та романо-германського права в ЄС. Акти Європейського суду справедливості: акти тлумачення і акти судового контролю. Попередні (прелімінарні) рішення Європейського суду справедливості з приводу законності загальноєвропейських актів та відповідності національних актів країн ЄС загальноєвропейському законодавству.

Посилення подібності структури і змісту романо-германської та англосаксонської правових систем. Розширення старих і поява нових галузей, підгалузей, інститутів права: корпоративне, інформаційне, інтернет-право.

Посилення практики судового нагляду і контролю за відповідністю законів діючим конституціям як прояв конвергенції правових систем.

Універсализація і розширення сфери застосування загальних принципів побудови і функціонування правових систем: принцип пріоритету права ЄС над національним правом; принцип суворої відповідності «первинному праву» ЄС «вторинного права» ЄС.

Тема 5. Еволюція сутності прав людини та їх змісту в цивілізаційному процесі.

Історичний характер прав людини. Обумовленість прав людини політичними, соціально-економічними та іншими умовами життя суспільства і держави.

Двосторонній зв'язок і обумовленість позитивного і природнього прав людини. Соціальна обумовленість права. Природне право як моральний феномен, що змінюється у міру розвитку суспільства. Шляхи дії позитивного права на природне право. Законодавче закріплення природнього права.

Розширення і поглиблення взаємодії природнього та позитивного права у міру розвитку суспільства та держави.

Революції 17- першої половини 19 ст. та поява першого покоління прав і свобод: особисті і політичні права (негативне розуміння свободи-свободи від держави).

Еволюція суспільства та держави у кінці 19- першій половині 20 ст. та поява другого покоління прав і свобод: прав на отримання від держави певних соціальних благ - позитивне розуміння свободи.

Глобалізація та поява третього покоління прав і свобод у другій половині 20 ст.: колективні – регіональні та планетарні права і свободи.

Дія наднаціональних, глобальних факторів на права людини за умов сучасної глобалізації. Особливості реалізації колективних прав в США та ЄС. Співвідношення індивідуальних та колективних прав та необхідність вироблення їх оптимального балансу.

Зміни в механізмах забезпечення та захисту прав людини: наднаціональні інституції, недержавні організації і установи.

Тема 6. Основні тенденції розвитку прав людини на сучасному етапі.

Співвідношення прав і свобод людини та рівності носіїв цих прав за умов глобалізації.

Сучасне національне та наднаціональне середовище як визначальний чинник характеру і тенденцій розвитку прав людини. Інерційний розвиток прав людини та їх вплив на сучасне суспільство та державу: права людини як двигун соціального прогресу, обмежувач державної влади, мірило досягнень суспільства.

Тенденція інтернаціоналізації прав людини. Визнання ціннісного характеру прав людини на національному та наднаціональному рівнях. Основні міжнародно-правові акти, що стосуються прав людини: Загальна декларація прав людини 1948 року; Декларація про надання незалежності колоніальним країнам і народам 1960 року; Міжнародна конвенція про ліквідацію всіх форм расової дискримінації 1965 року; Міжнародна конвенція про протидію злочинам апартеїду і покарань за нього 1973 року; Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права 1966 року; Міжнародний пакт про громадянські і політичні права 1966 року; Конвенція про ліквідацію усіх форм дискримінації по відношенню до жінок 1979 року; Декларація прав дитини 1959 року.

Тенденція регіоналізації прав людини. Європейська та північноамериканська системи забезпечення прав людини як складові інтеграції та універсализації прав людини: Європейська конвенція про захист прав людини і основних свобод 1950 року; Американська конвенція з прав людини 1969 року; Американська хартія прав людини і прав народів 1981 року.

Інституційне забезпечення захисту прав і свобод на глобальному та регіональному рівнях: Комітет ООН з прав людини; Міжнародний кримінальний суд; Європейський суд справедливості; Європейський суд з прав людини; Міжамериканський суд з прав людини.

Тенденція поступового витіснення національної держави із сфери захисту прав людини. Місце і роль розвинутих і слаборозвинутих держав у забезпеченні сучасних стандартів прав людини. Порушення прав людини як делікт наднаціонального порядку.

Тенденція збільшення розриву між теорією і практикою реалізації прав людини. Падіння життєвого рівня населення бідних країн і зростаючий розрив між багатими і бідними країнами. Зростання впливу великого капіталу на політику держав в області прав людини. Випереджаючий розвиток колективних прав у порівнянні з індивідуальними правами людини та протиріччя, які виникають між ними.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	с	лаб	інд	с.р.		л	с	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1												
<i>Тема 1.</i> Окремі аспекти сутності глобалізації та її впливу на зміст державно-правової матерії.	18	4	4	-	-	10	20	2	-	-	-	18
<i>Тема 2.</i> Основні напрямки дії глобалізації на розвиток права.	20	4	4	-	-	12	20	2	-	-	-	18
<i>Тема 3.</i> Романо-германська і англосаксонська правові системи: загальне і особливе, напрямки зближення та форми конвергенції.	22	4	4	-	-	14	20	2	-	-	-	18
РАЗОМ ЗА ЗМІСТОВИМ МОДУЛЕМ 1	60	12	12	-	-	36	60	6	-	-	-	54
Змістовий модуль 2												
<i>Тема 4.</i> Основні форми конвергенції романо-германської та англосаксонської правових систем.	18	4	2	-	-	12	20	-	2	-	-	18
<i>Тема 5.</i> Еволюція сутності прав людини та їх змісту в цивілізаційному процесі.	20	4	4	-	-	12	20	2	-	-	-	18
<i>Тема 6.</i> Основні тенденції розвитку прав людини на сучасному етапі.	22	4	4	-	-	14	20	-	2	-	-	18
РАЗОМ ЗА ЗМІСТОВИМ МОДУЛЕМ 2	60	12	10	-	-	38	60	2	4	-	-	54
ВСЬОГО	120	24	22	-	-	74	120	8	4	-	-	108

6.3. Теми практичних (семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Окремі аспекти сутності глобалізації та її впливу на зміст державно-правової матерії.	4	-
2	Основні напрямки дії глобалізації на розвиток права.	4	-
3	Романо-германська і англосаксонська правові системи: загальне і особливе, напрямки зближення та форми конвергенції.	4	-
4	Основні форми конвергенції романо-германської та англосаксонської правових систем.	2	2
5	Еволюція сутності прав людини та їх змісту в цивілізаційному процесі.	4	-
6	Основні тенденції розвитку прав людини на сучасному етапі.	4	2
Разом		22	4

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Окремі аспекти сутності глобалізації та її впливу на зміст державно-правової матерії.	10	18
2	Основні напрямки дії глобалізації на розвиток права.	12	18
3	Романо-германська і англосаксонська правові системи: загальне і особливе, напрямки зближення та форми конвергенції.	14	18
4	Основні форми конвергенції романо-германської та англосаксонської правових систем.	12	18
5	Еволюція сутності прав людини та їх змісту в цивілізаційному процесі.	12	18
6	Основні тенденції розвитку прав людини на сучасному етапі.	14	18
Разом		74	108

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Технічні засоби – персональні комп'ютери, мультимедійний проектор.

Програмне забезпечення – пакет Microsoft Office, сайт електронного навчання ДВНЗ «УжНУ», платформа «MOODLE», додаток GOOGLE MEET, корпоративна електронна адреса на домені UZHNU.EDU.UA.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література:

1. Антонович М. Міжнародне публічне право: підруч. для студ. закладів вищої освіти. Київ: Юрінком Інтер, 2023. 516 с.
2. Вайцеховська О. Р. Міжнародне приватне право: особлива частина: навч.-метод. посіб. / О. Р. Вайцеховська, О. В. Руденко. Харків: Право, 2023. 520 с.
3. Зінченко В.В. Глобалізація і глобалістика: Навчальний посібник. Львів: «Новий Світ-2000», 2020. 428 с.

4. Міжнародне гуманітарне право: навчально-методичний посібник / М. В. Грушко, В. В. Музика, Т. С. Федорова, В. В. Владишевська / за ред. О. В. Бігняка. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2022. 136 с.
5. Право Європейського Союзу: академічний курс: підручник: 2-ге вид., доповнене і виправлене / В. І. Муравйов, Н. Б. Мушак, Ю. О. Волошин; за ред. В. І. Муравйова. – Київ-Одеса : Фенікс, 2023. 436 с.
6. Права людини в особливих правових режимах: досвід України : монографія / Д. С. Терлецький, О. В. Марусяк, Ю. Д. Батан, М. В. Афанасьєва та ін. ; за заг. ред. д.ю.н., проф. М. В. Афанасьєвої. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2022. 356 с.
7. Чистякова А. Права людини в умовах воєнного стану. Законодавство. Судова практика / за заг. ред. В. С. Ковальського. Київ: Юрінком Інтер, 2024. 316 с.

Допоміжна література:

1. Власенко В. В. Вплив процесів глобалізації на правові системи сучасності / *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. № 1. 2022. С.9-13. URL:http://apnl.dnu.in.ua/1_2022/2.pdf
2. Вовк В.М. Мораль, демократія, глобалізація і право. *Електронне наукове видання «Аналітично-порівняльне правознавство»*. №1.(2024), С.23 – 26. URL: <http://journal-app.uzhnu.edu.ua/article/view/299647/292176>.
3. Гринюк Р. Гуцуляк О. Правосвідомість як предмет теоретико-правового, соціально-філософського і психологічного аналізу. *Правничий часопис Донецького національного університету імені Василя Стуса*. №1 Том 1 (2023), С. 4-17. URL: <https://jrchdnu.donnu.edu.ua/article/view/14113/14015>.
4. Дір І.Ю. Статус кандидата на членство у Євросоюзі та зобов'язання України / *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету*. Серія ПРАВО. Випуск 79: частина 2, 2023, С.322-336.
5. Опольська Н.М., Бабой А.М., Бабой В.С. Міжнародний захист прав людини: навчальний посібник. Вінниця: Твори, 2021. 408 с.
6. Панасюк О., Олійник С., Литовченко В. Глобалізація та її виклики для національних суверенітетів: аналіз впливу глобалізаційних процесів на сучасне міжнародне право. *Академічні візії*. Випуск 33/2024, С. 1-12. URL: <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/1238/1119>.
7. Права людини та демократія як фундаментальні основи українського конституціоналізму : зб. тез наук. доп. і повідомл. Міжнар. наук. конф. : *XVI Тодиківські читання* (24 листоп. 2023 р., м. Харків) / редкол.: А. П. Гетьман (голова) та ін.; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків: Право, 2023. 266 с.
8. Сироїд Т.Л., Фоміна Л.О. Міжнародне право прав людини: підручник. Київ: Юрінком Інтер, 2023. 564 с.
9. Sergiy Barbashyn. Intellectual property protection in Ukraine during the war. 2024. URL: <https://www.aippi.org/news/intellectual-property-protection-in-ukraine-during-the-war>.
10. Тетарчук І., Дяків Т. Міжнародне право. Навч. посібн. для підгот. до іспитів. К.: Центр навч. літератури, 2020. 208 с.
11. Туряниця В.В. Освіта українців-біженців у європейському часопросторі в період російсько-української війни (на прикладі Чеської Республіки) / *Науково-просвітне видання. двомовний щорічник - українською і чеською мовами*. SPOLEČNÉ: dějiny a modernost, 2023. S.7-12.
12. Turianytsia Viktoria. Epistemology of the genesis and evolution of new, fourth and fifth generations of human rights / *Visegrad Journal on Human Rights*. 2022. № 4. P.162-167.
13. Туряниця В.В. Види евтаназії: поповнення прав нового покоління прав та стан проблеми в Україні XXVII *Міжнародна науково-практична конференція*

- "*Multidisciplinary academic research and innovation*", 25-28 травня 2021, Амстердам, Нідерланди. С.216-220.
14. Туряниця В.В. Методологія наукового пізнання глобалізаційних процесів і трансформацій як факторів розвитку та універсалізації прав людини / *The 18th International scientific and practical conference «MODERN SCIENCE, PRACTICE, SOCIETY»* (25-26 May 2020). Boston, USA 2020. p.p.458 – 461.
  15. Туряниця В.В. Освіта українців-біженців у Європейському часопросторі в період російсько-української війни (на прикладі Чеської Республіки) Право - дієвий засіб перемоги України у війні з рф: аналітика, оцінки, прогнози. Міжнародна колективна монографія за заг. ред. Бисаги Ю.М., Белова Д.М., Берч В.В., Дешко Л.М., Заборовського В.В. та Продан В.І. Ужгород: Видавничий дім «РІК-У», 2023. С.196-211.
  16. Туряниця В.В. Модернізація механізму захисту прав і свобод людини в Словаччині на шляху вступ до Євросоюзу. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: «Право»* 2023. Випуск 75: частина 3. С.197-203.
  17. Туряниця В.В. Базові засади філософії освіти світу Яна Амоса Коменського та їх актуальність для цивілізаційного розвитку людства (філософсько-правовий та психолого-культурологічний аспекти) / Науково-просвітне видання. Двомовний щорічник - українською і чеською мовами. SPOLEČNĚ: déjnz a modernost, 2024. S.10-14.
  18. Туряниця В.В. Правовий захист українських біженців у Чехії у час російсько-української війни/ Закарпатські правові читання. *Сталий розвиток та інституційна спроможність в умовах війни: національний та міжнародно-правовий аспекти: Матеріали XVI міжнародної науково-практичної конференції, м.Ужгород, 26–27 квітня 2024р.* Львів –Торунь: Liha-Pres. 2024. С. 74-76.
  19. Тихомиров О.О. Права людини: інформаційний вимір: монографія. Видавництво Юридика, 2023. 304 с.

Нормативно-правові акти:

1. *Конституція України*: від 28.06.1996 № 254к/96-ВР: станом на 1 січ. 2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>
2. *Договір про Європейський Союз 1992 р.*: Консолідовані версії Договору про Європейський Союз та Договору про функціонування Європейського Союзу з протоколами та деклараціями: станом на 18 трав. 2024 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_b06#Text
3. *Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод* (з протоколами) (Європейська конвенція з прав людини). Ратифіковано Законом № 475/97-ВР від 17.07.97. станом на 18 трав. 2024 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text
4. *Загальна декларація прав людини*: Прийнята і проголошена резолюцією 217 А (III) Генеральної Асамблеї ООН від 10 грудня 1948 року URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text
5. *Декларація прав дитини*: Прийнята резолюцією 1386 (XIV) Генеральної Асамблеї ООН від 20 листопада 1959 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_384#Text
6. *Міжнародний пакт про громадянські і політичні права: Міжнародний пакт ратифіковано Указом Президії Верховної Ради Української РСР N 2148-VIII (2148-08) від 19.10.73* URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043#Text
7. *Цивільний кодекс України*: Кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV: станом на 27 квіт. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
8. *Цивільний процесуальний кодекс України*: Кодекс України від 18.03.2004 № 1618-IV: станом на 27 квіт. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#Text>
9. *Кримінальний кодекс України*: Кодекс України від 05.04.2001 № 2341-III: станом на 19 трав. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>

10. *Кримінальний процесуальний кодекс України*: Кодекс України від 13.04.2012 № 4651-VI: станом на 16 трав. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>
11. *Господарський кодекс України*: Кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV: станом на 8 берез. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>
12. *Господарський процесуальний кодекс України*: Кодекс України від 06.11.1991 № 1798-XII: станом на 27 квіт. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12#Text>
13. *Кодекс адміністративного судочинства України*: Кодекс України від 06.07.2005 № 2747-IV: станом на 18 трав. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text>
14. *Кодекс законів про працю України*: Кодекс України від 10.12.1971 № 322-VIII станом на 18 трав. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text>

Інформаційні ресурси в мережі інтернет:

1. <http://www.rada.gov.ua> – Офіційний сайт Верховної Ради України
2. <http://www.nbuv.gov.ua> – Національна бібліотека імені В.І.Вернадського
3. <http://www.loc.gov> – бібліотека Конгресу США
5. <http://www.bl.uk> – Британська бібліотека
6. <https://www.dnb.de> – Німецька національна бібліотека
7. <http://www.bnf.fr> – Національна бібліотека Франції
8. <https://www.europeana.eu/en> – Європейська цифрова бібліотека (Europeana)
9. <http://europa.eu> — Офіційна сторінка Європейського Союзу;
10. <http://www.euractiv.com> – медіа портал Європейського Союзу;
11. <http://www.europarl.europa.eu> – сторінка Європейського парламенту;
12. <http://ec.europa.eu> – сторінка Європейської Комісії;
13. <http://www.consilium.europa.eu> – сторінка Ради Європейського Союзу;
14. <http://www.echr.coe.int/home> - офіційний сайт Європейського суду з прав людини;
15. <http://europa.eu/> - офіційний сайт Європейського Союзу;
16. <https://www.europol.europa.eu> - офіційний сайт Європейського поліцейського агентства (Європол);
17. <https://www.icc-cpi.int> - офіційний сайт Міжнародного кримінального суду;
18. <http://www.icj-cij.org/homepage/ua> - офіційний сайт Міжнародного суду Організації Об'єднаних Націй;
19. <http://www.interpol.int> - офіційний сайт Міжнародної організації кримінальної поліції Інтерпол;
20. <http://www.nato.int/cps/en/natolive/index.htm> - офіційний сайт Північноатлантичного альянсу;
21. <http://www.osce.org> - офіційний сайт Організації з безпеки та співробітництва в Європі.